

Yashil IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

2024

No 8

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

74-91 xalqaro daraja
ISSN: 2992-8982

Bosh muharrir:
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

*Elektron nashr. 437 sahifa.
E'lon qilishga 2024-yil 7-avgustda ruxsat etildi.*

Bosh muharrir o'rinbosari:
Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:
Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, t.f.d., prof., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, i.f.d., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri o'rinbosari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, i.f.d., prof., O'zR Oliy Majlisi qonunchilik palatasi deputati
Axmedov Sayfullo Normatovich, i.f.n., professor, MIM akademiyasi rektori
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, i.f.d., prof., TDIU Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektori
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, i.f.d., prof., Navoiy davlat pedagogika instituti rektori
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, p.f.f.d., (PhD), Buxoro muhandislik-texnologiya instituti rektori
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, i.f.d., prof., TDIU Hududiy ta'lim muassasalari va markazlar bo'yicha prorektor v.b.
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, i.f.d., TDIUprofessor
Samadov Asqarjon Nishonovich, i.f.n., TDIU professori
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, t.f.d., Rossiya xalqlar do'stligi universiteti professori
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, i.f.d., prof., Xalqaro "Nordik" universiteti rektori
Axmedov Ikrom Akramovich, i.f.d., TSUE professori
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja o'g'li, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Utayev Uktam Choriyevich, O'zR Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farxod, O'zR Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, i.f.d., TDIU professori
Musayeva Shoiraz Azimovna, SamDu IS instituti professori
Cham Tat Huei, (PhD) USCI universiteti professori, Malayziya
Axmedov Javohir Jamolovich, i.f.f.d.,(PhD) "El-yurt umidi" jamg'armasi ijrochi direktori o'rinbosari
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, t.f.f.d.,(PhD) TAQU katta o'qituvchisi
Djudi Smetana, p.f.n., Pitsburg davlat universiteti dosenti, Pittsburgh, Kansas, AQSH
Krissi Lyuis, p.f.n., Pitsburg davlat universiteti dosenti, Pittsburgh, Kansas, AQSH
Ali Konak (Али Кўнак), i.f.d., prof., Karabuk universiteti dosenti, Turkiya
Glazova Marina Viktorovna, i.f.n., "LUKOIL-Energoservis" Kompaniyasi iqtisodchisi, Moskva.
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, i.f.f.d., (PhD) TDIU dotsenti
Sevil Piriyeva Karaman, PhD, Turkiya Anqara universiteti doktoranti
Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li, TDIU mustaqil tadqiqotchisi

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Oqil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan

Abdurakhmanov Kalandar Khodjaevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan

Rae Kwon Chung, honorary professor of TSUE, Nobel laureate, South Korea,

Osman Mesten, member of the Turkish Parliament, head of the Turkey-Uzbekistan Friendship Society

Sharipov Kongratbay Avezimbetovich, DSc, Prof., Minister of Higher Education, Science and Innovation of the Republic of Uzbekistan

Buzrukkhanov Sarvarkhan Munavvarkhanovich, DSc, Deputy Minister of Higher Education, Science and Innovation of the Republic of Uzbekistan

Akhmedov Durbek Kudratillayevich, DSc, Prof., Deputy of the Legislative Chamber of the Oliy Majlis of the Republic of Uzbekistan

Akhmedov Sayfullo Normatovich CSc, Prof., Rector of Academy of Labor and Social Relations

Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, DSc, Prof., TSUE Vice-Rector for Scientific Affairs and Innovation

Kalonov Mukhiddin Bakhritdinovich, DSc, Prof., Rector of the Navoi State Pedagogical Institute

Siddikova Sadokat Ghaforovna, PhD, Rector of the Bukhara Institute of Engineering and Technology

Khudoykulov Sadirdin Karimovich, DSc, Prof., acting Vice-rector for regional educational institutions and centers of TSUE

Yuldashev Mutallib Ibragimovich, DSc, Prof., of TSUE

Samadov Askarjon Nishonovich, CSc, Prof., of TSUE

Slizovsky Dimitriy Yegorovich, DSc, Prof., of the People's Friendship University of Russia

Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, DSc, Prof., Rector of International "Nordic" University

Akhmedov Ikrom Akramovich, DSc, Prof., of TSUE

Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja ugli, DSc, Prof., of TSUE

Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of the DGPO of the Republic of Uzbekistan

Ochilov Farkhod, Head of the DCECGPO of the Republic of Uzbekistan

Eshtayev Alisher Abduganievich, DSc, Prof., of TSUE

Shoira Azimovna Musaeva, professor of SamDu IS Institute

Cham Tat Huei, PhD, professor at USCI University, Malaysia

Akhmedov Javokhir Jamolovich, PhD, deputy of executive director of the "El-yurt umidi" fund

Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, PhD, Senior Lecturer at Tashkent University of Architecture and Construction

Judy Smetana CSc, Associate Professor, Pittsburgh State University, Pittsburgh, Kansas, USA

Chrissy Lewis CSc, Associate Professor, Pittsburgh State University, Pittsburgh, Kansas, USA

Ali Konak DSc, Prof., Associate Professor of Karabuk University, Turkey

Glazova Marina Viktorovna, CSc, economist at LUKOIL-Energoservis Company, Moscow.

Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, associate professor of TSUE

Sevil Piriyeva Karaman, PhD, doctoral student at Ankara University, Turkey

Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, independent researcher of TSUE

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Po'latov Baxtiyor Alimovich, t.f.d., profesor

Aliyev Bekdavlat Aliyevich, f.f.d., TDIU professori

Isakov Janabay Yakubbayevich, i.f.d., TDIU professori

Xalikov Suyun Ravshanovich, i. f. n., TDAU dotsenti

Rustamov Ilhomiddin, f.f.n., Farg'ona davlat universiteti dotsenti

Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, i.f.d, TDIU dotsenti

Kamilova Iroda Xusniddinovna, i.f.f.d., TDIU dotsenti

G'afurov Doniyor Orifovich, p.f.f.d., (PhD)

Fayziyev Oybek Raximovich, i.f.f.d. (PhD), Alfraganus universiteti dotsenti

Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti

Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, i.f.d., TMI dotsenti

Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, TDIU katta o'qituvchisi

Babayeva Zuhra Yuldashevna, TDIU mustaqil tadqiqotchisi

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi 336/3-
sonli qarori bilan ro'yxatdan
o'tkazilgan.

MUNDARIJA

Benchmarking asosida oliy ta'lim muassasalarining raqobatbardoshlik xususiyatini oshirish.....	16
Qo'ng'irotboy Avezimbetovich Sharipov, Zaynutdinova Umida Djalolovna	
Mehnat resurslarini samarali boshqarish orqali ish bilan bandlikni ta'minlash	20
Shakarov Zafar Gafforovich	
Трансформация человеческого капитала в условиях цифровизации и внедрения искусственного интеллекта в банковскую экосистему	24
С.С. Исмаилов	
“Kreativ iqtisodiyot” va “kreativ industriya”: mohiyati, nazariy jihatlarining tahlili	32
Dusmuxamedov Oybek Suratbekovich	
Muammoli kreditlar va ularni bartaraf etish yo'llari.....	37
Tojiyev Sardor Dilmurod o'g'li	
Don mahsulotlari tarmog'ida mavjud kamchiliklar va ularning yechimlari	41
Sh.B. Donayev	
Eksportni rivojlantirish iqtisodiy o'sishning asosiy omillaridan biridir	45
Xursandov Komiljon Maxmatkulovich	
Yirik soliq to'lovchilar bo'yicha soliq ma'muriyatchiligini tashkil etish.....	49
Idirisov Alisher Otajonovich	
Institutsional investorlar faoliyatini tashkil etishning konseptual jihatlarini.....	53
Sultanov Maxmud Axmedovich	
Poverty in developing countries: new problems and solutions.....	57
Amirdjanova Sitara Sunnat kizi	
Факторы, влияющие на успешное функционирование скандинавской модели развития экономики	61
Вохидова Мехри Хасановна	
Анализ зарубежного опыта методологии оценки финансового потенциала развитых стран	69
Буранова Лола Вахобовна	
Мамлакатimizda islom moliyaviy xizmatlarini joriy etishning zarurligi.....	78
Babamatov Tolib Hakimovich	
Davlat-xususiy sheriklik loyihalarining tashkiliy-huquqiy mexanizmlari	83
S.A.Karabayev	
O'zbekiston tijorat banklarida valyuta operatsiyalarini amalga oshirish yo'llari	90
Yusupov Aziz Shuxratovich	
Sanoatda raqamli transformatsiyaning shakllanishi va rivojlanishi	95
Gulbayeva Feruza Islamovna	
Oliy ta'lim muassasalarining mamlakat iqtisodiy rivojlanishiga ta'siri.....	102
Sherov Alisher Bakberganovich	
Maxsus kiyimlar tikishda foydalaniladigan gazlamalar tahlili	107
Sayidova Maftuna Hamroqul qizi	
O'zbekistonda elektron bank xizmatlarini o'zgartirishda raqamli texnologiyalardan foydalanish	111
Umarova Malika Baxtiyarovna	
Оценка влияния налоговой системы на финансовое состояние организаций.....	116
Умида Юлдашева	
Теоретическое обоснование интернет-маркетинга в социальных сетях.....	120
Арипходжаев Саидамир Фузулиддинович	

Sport tashkilotining marketing strategiyasini ishlab chiqish.....	127
Ismoilov Sherzod Dilshodovich	
Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik faoliyatini rivojlantirishda klaster tizimini joriy qilish jarayonlari.....	132
Ziyadullayev G'ayrat Umidulla o'g'li	
Hududlar soliq salohiyatini oshirishda soliq risklarini boshqarishning zamonaviy tendensiyalari	138
Sharipov Narzullo G'ulomovich	
O'zbekistonning xalqaro bozordagi faoliyatini kengaytirishda marketing strategiyalaridan foydalanish samaradorligi.....	144
Shadieva Madina Djaloliddin qizi	
Xususiy tadbirkorlik va kichik biznes subyektlarining rivojlanish tendensiyalari.....	148
Jumanazarova Z.K.	
Xalqaro savdning O'zbekiston iqtisodiyotiga ta'siri	154
Rashidov Bekzod Ulug'bek o'g'li, Isayev Laziz Baxtiyorovich	
Oliygochlarni optimallashtirishda sinergiya samarasiga erishish yo'llari	158
Adizov Sanjar Rashidovich	
Iqtisodiyotni raqamlashtirish sharoitida bank tizimining barqarorligini ta'minlash asosida aholi kambag'allik darajasini qisqartirish	165
Xoliyrov Murod Qahramon o'g'li, Xoliyrova Shoxista Qahramon qizi	
Концептуальная основа маркетинга в социальных сетях в туризме.....	174
Касимова Зилова Гуламиддиновна	
O'zbekistonda don mahsulotlari klasterlarida ishlab chiqarish va xo'jalik faoliyatini rivojlantirish	182
Alimov G'ayratjon Abduraxmon o'g'li	
Актуальные проблемы и пути решения приватизации государственного имущества в узбекистане	186
Шахзод Сайдуллаев	
Ttijorat bank daromadlaridagi risklarni baholash va boshqarishni takomillashtirish	192
Ahmedov Komron Muhammadaliyevich	
Sanoat korxonalarini iqtisodiy salohiyatini oshirishga ta'sir etuvchi omillar tahlili.....	196
Quyjanov Xurshid Abdullayevich	
Tashkilotning moliyaviy natijalarini hisobga olishda auditni takomillashtirish masalalari	200
Bakayev Xurshid Maxmudovich	
Yirik soliq to'lovchilar bo'yicha hududlararo davlat soliq inspeksiyasi o'rni va ahamiyati	206
Normurzaev Umid Xolmurzaevich	
Анализ международного опыта в сфере тепличного овощеводства	214
Нурутдинова Зухра Алишеровна	
Hududda turizm xizmatlarini rivojlantirishda xorijiy mamlakatlar tajribalarining mohiyati	220
Madaminova Sanobar Askarovna	
Hududning iqtisodiy o'sishini "yashil" iqtisodiyot asosida shakllantirishning nazariy asoslari	226
Shomirzayev Abdug'affor Abdujabbor o'g'li	
Davlat tibbiy sug'urta jamg'armasi faoliyati tahlili.....	230
Umurzakova Mo'tabarxon Nodir qizi	
Qurilish materiallarini ishlab chiqarish korxonalarining boshqarish tizimini takomillashtirish.....	234
Uzakova Umida Ruziyevna	
O'zbekistonda turistik majmualarni boshqarishning zamonaviy konsepsiyalari va yondashuvlarining metodologik jihatlarini.....	241
Xomidov Qaxxorali Qurbonali o'g'li	
Aktiv va reaktiv quvvatlari tushunchasi va ularni soliqqa tortishdagi mavjud muammolar	247
Boykabilov Bahodir Mustafayevich	

Kichik sanoat zonalari korxona va mahsulotlar raqobatbardoshligini baholashga uslubiy yondashuv	251
Ozoda Batirovna Sakiyeva	
Investitsion jozibadorlikni baholashning uslubiy jihatlari	255
N.N.Zikrillayev	
Hududlarda turizm tarmoqlari infratuzilmasi va uni rivojlantirishni boshqarishning metodologik jihatlari	263
Saidova Dilfuza Abdufattohovna	
The connection of legal protection of geographical indications and state's economic growth	268
Almosova Shahnoza Sobirovna	
Kichik biznesning integratsiyalashuv mexanizmlarini shakllantirish	273
Israilov Rustam Ibragimovich	
Aksiyadorlik jamiyatlarida biznes jarayonlarni samarali boshqarishning nazariy asoslari va o'ziga xos xususiyatlari	277
D.D. Suvanova	
Оптимизация маркетинговой деятельности вузов узбекистана для привлечения абитуриентов	283
Шамшиева Наргизахон Носирхужа кизи	
Davlat budjetidan aholini uy-joy bilan ta'minlashning o'ziga xos xususiyatlari	290
Xannarov Komiljon Karimovich	
Tijorat banklarida transformatsiyalashuv jarayonlarining tahlili	296
Yoqubov Murodjon Valibekovich	
Роль инновационных инфраструктур в обеспечении конкурентоспособности промышленных предприятий	302
Каримов Хожакбар Махамаджон угли	
O'zbekiston qishloq xo'jaligida Osiyocha ishlab chiqarish usuliga asos solinishi	306
Abdulla Abduqodirov	
Kichik biznes korxonalari ishlab chiqarishida innovatsion jarayonlarni tadqiq qilish yo'llari	312
Nasrullayev Feruz Furqatovich	
Ijtimoiy-iqtisodiy adolat – barqaror rivojlanish kafolati	318
Alimov Nasimjon Hoshimovich	
“Istiqlol” memhonxonasi reklama faoliyati tahlili	322
Musayeva Shoirazimovna, Usmonova Dilfuza Ilhomovna	
To'g'ridan to'g'ri xorijiy investitsiyalarni jalb qilishda asosiy belgilovchi omillar	328
Xaydarov Xurshidbek Latipjonovich	
Enhancing Industrial Efficiency through Integrative Sustainability Approaches	334
Kholmukhamedova Feruza	
Современные способы получения нефтяных битумов	338
Юлдашев Норбек Худайназарович, Махмудов Мухтор Жамолович, Комолов Руслан Илхомбекович	
O'zbekistonda agrobiznes orqali hududlarni rivojlantirish masalalari	342
Islomov Jamshed Davronovich	
Зарубежный опыт трансформации железнодорожной транспортной системы	347
Саримсакова Малохат Хикматуллаевна	
Sog'liqni saqlash sohasida davlat xususiy sherikligini tashkil etishning mintaqaviy xususiyatlari	351
Qurbanov Jumanazar Omonovich	
Savdo korxonalarida buxgalteriya hisobini tashkil etish hamda hisob siyosatini shakllantirish	354
Uzakov Utkir Abdusattarovich	
Sanoatda raqamli transformatsiyaning shakllanishi va rivojlanishi	357
Gulbayeva Feruza Islamovna	

Ta'lim muassasalarida namunaviy shtat, jadvallarni tuzish tartiblarini takomillashtirish	364
Ortiqov Xamroqul Abdumajidovich, Boliyev Bahromjon Rustam o'g'li	
Mamlakatimizda turizm sohasini istiqbolda rivojlantirishga ta'sir etuvchi ekzogen omillar tahlili	369
Yuldasheva Dilnoza Ulug'bekovna	
O'zbekiston Respublikasi tijorat banklarining masofaviy va boshqa xizmatlar bozorida raqobatni rivojlantirish masalalari.....	378
Ortiqov Oybek Abdullayevich	
Transport infratuzilmasining xususiyatlari.....	390
Shodmonbekova Nodira Kamoljon qizi	
Asosiy vositalarni xalqaro standartlar asosida hisobga olish tartibi	394
Shermamatov Sirojiddin Xaydarovich	
Logistika jarayonlarida raqamli yechimlar.....	399
Yarashova Vasila Kamalovna, Allabergenov Sherzod Maksudbayevich	
To'g'ridan to'g'ri sug'urta qilish operatsiyalari bo'yicha daromadlarning hisobini takomillashtirish.....	403
Abdusaidov S.J.	
Venchur kapitali: kelib chiqish tarixi va ilg'or horijiy tajribalar.....	409
Do'stov Firuz Ilxomovich	
Анализ статистического исследования рынка паломнического туризма в республике узбекистан	414
Мустаева Шохида Саъдуллаевна	
Структурно-функциональный анализ гастрономического туризма в республике узбекистан	420
Салиева Екатерина Сергеевна	
Вопросы привлечения внешнего финансирования металлургических предприятий в узбекистане.....	427
Татьяна Будей	
Mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirishda investitsiyalardan foydalanishning afzalliklari	431
Khusanov Nodirbek Djumanazarovich	

Xorijiy kapitalni jalb qilishni maksimal darajada oshirish uchun davlat mulk huquqlarini kafolatlashi, iqtisodiy barqarorlikni rag'batlantirishi va investitsiyalarni faol rag'batlantirish strategiyasini qabul qilishi kerak. Investitsiyalarga oid qonunchilikning hayotga tatbiq etilishi bu kabi sa'y-harakatlar uchun zamin yaratadi.

Tarixan globallashtirish faqat milliy iqtisodlarga foyda keltiradi deb qabul qilingan. Biroq, bu nuqtai nazar tanqidiy qayta baholandi, yangi topilmalar yanada nozik ta'sir ko'rsatadi. Transmilliy korporatsiyalarning gemonligi, moliya bozorining o'zgaruvchanligi va ijtimoiy-iqtisodiy nomutanosiblik kabi masalalar globallashtirish rolini kompleks baholashga yordam berdi.

ADABIYOTLAR SHARHI

Investitsiyalar mazmuni – mohiyatiga ko'ra prof. N.H. Haydarov quyidagi ta'rifni beradi: "Investitsiya – bu mulk shaklidan qat'iy nazar, tadbirkorlik asosida faoliyat ko'rsatayotgan jismoniy va yuridik shaxslar yoki davlatning iqtisodiy va ijtimoiy samara olish maqsadida o'z boyliklarini qonun doirasida bo'lgan har qanday tadbirkorlik ob'ektiga sarflashidir"¹.

Investitsiyalarning mohiyatiga nisbatan berilgan ushbu ta'riflar investitsiyalarni bozor talablaridan kelib chiqqan holda doimiy modernizatsiyalash, ularning raqobatbardoshligini oshirish, mamlakat tashqi savdo balansini ijobiy qoldig'ini ta'minlash va boshqa shu kabi iqtisodiy masalalar o'zining ijobiy echimini topadi. Biroq, iqtisodiyotda investorlarning etarli darajada mavjud emasligi, shu bilan birga, ularning samarali joylashtirilmasligi qator muammolarni keltirib chiqaradi. Bu avvalo tanglik holatlarini vujudga kelishi, iqtisodiy o'sish va boshqa jabhalarning holatiga salbiy ta'sir ko'rsatadi.

Rossiya Federatsiyasining iqtisodchi olimlari ijobiy natijaga erishilishini ta'minlashga xizmat qiluvchi ta'rifni berib o'tishga, ya'ni "investitsiyalar – pulni saqlash, ko'paytirish yoki ijobiy miqdordagi daromadni ta'minlashni hisobga olgan holda uni joylashtirish mumkin bo'lgan har qanday vosita sifatida ifodalanadi"², deb L.Igoshina ta'rif bergan bo'lsa, prof. A.Neshitoy esa investitsiyalarning mazmunini "foyda olish yoki boshqa samaralarga erishish maqsadida o'z yoki o'zga mamlakatning turli tarmoqlariga, tadbirkorlik loyihalari, ijtimoiy-iqtisodiy dasturlar hamda innovatsiya loyihalarini amalga oshirishga yo'naltirilgan pul mablag'larini (kapitalni) uzoq muddatga joylashtirishdir"³, deb tavsiflagan bo'lsa, davlatning milliy xususiyatlaridan kelib chiqib investitsiya atamasining iqtisodiy mohiyatini yana bir qator rus olimlari tomonidan o'ziga xos talqin etilgan.

MDH mamlakatlari tadqiqotchilari orasidan rossiyalik mutaxassis T. T. Frolovaning fikriga ko'ra: "investitsiya – bu xususiy sektor va davlat tomonidan mamlakatning ichida va mamlakatdan tashqarida iqtisodiyotning turli tarmoqlari va qimmatbaho qog'ozlarga uzoq muddatli qo'yiladigan kapitaldir"⁴.

MATERIAL VA METODLAR

Moliyaviy bozor vositalari yirik investitsiyalarni ilg'or texnologiyalarga yo'naltirish, xavflarni kamaytirish va kapital harakatchanligini oshirish uchun muhim vositalar sifatida paydo bo'lmoqda. Ular, ayniqsa, maksimal iqtisodiy samaradorlikni ta'minlovchi hududlarga xorijiy investitsiyalarni jalb etishda samarali hisoblanadi.

Shu bilan birga, rivojlanayotgan mamlakatlar iqtisodiy jadallashtirish uchun xorijiy resurslardan foydalanish uchun rivojlangan moliya bozorlariga tobora ko'proq kirib bormoqda. Bir qancha rivojlanayotgan davlatlar investitsiya taqchilligi bilan kurashib, xususiy investitsiyalarni rag'batlantirish uchun sanoati rivojlangan mamlakatlardan moliyaviy bozor strategiyalarini qabul qilmoqdalar.

Ishlab chiqarishning baynalmilallashtirish dunyoning ko'plab mamlakatlari ishlab chiqaruvchilarining turli shakllarda va turli bosqichlarda yakuniy mahsulotni yaratishda ishtirok etishida namoyon bo'ladi. Oraliq mahsulotlar va yarim tayyor mahsulotlar jahon savdosi va korporatsiyalararo transferlarning katta qismini egallaydi. Ishlab chiqarishni baynalmilallashtirishning institutsional shakli TMK hisoblanadi;

- mamlakatlar o'rtasida, birinchi navbatda, to'g'ridan-to'g'ri investitsiyalar (va to'g'ridan-to'g'ri xorijiy investitsiyalar hajmi tashqi savdo va ishlab chiqarishga nisbatan tezroq o'sib bormoqda) ko'rinishidagi xalqaro kapital oqimining o'sishidan iborat bo'lgan kapitalning xalqarolashuvini chuqurlashtirish, fond bozorini xalqarolashtirish;

- ishlab chiqarish vositalari va ilmiy-texnikaviy, texnologik bilimlarni ayirboshlash orqali, shuningdek, iqtisodiy birliklarni yaxlit ishlab chiqarish va iste'mol tizimlariga bog'lovchi xalqaro ixtisoslashuv va kooperatsiya shaklida ishlab chiqaruvchi kuchlarning globallashtirish; ishlab chiqarish kooperatsiyasi, ishlab chiqarish resurslarining xalqaro harakati orqali;

1 Haydarov N.H. Iqtisodiyotni erkinlashtirish sharoitida korxonalar investitsion faoliyatidagi moliya-soliq munosabatlarini takomillashtirish masalalari. I.f.d ilmiy darajasini olish uchun yozilgan dissertatsiya. T.: 2003. 29 b. 6 Igoshina L.L. Investitsii. Uch. pos. – M.: «Economist», 2005. – S. 23.

2 Нешитой А.С. Инвестиции: Учебник. – 4-е изд. – М.: «Дашков и КО», 2006. – С. 13.

3 Т.А.Фролова. Экономическая теория: конспект лекций. Таганрог: ТТИ ЮФУ, 2009.

4 Ример М.И., Касатов А.Д., Матийенко Н.Н. Экономическая оценка инвестиций / Под. общ. ред. М.Римера – СПб.: Питер, 2006.

- xalqaro hamkorlikni amalga oshirishni ta'minlaydigan global moddiy, axborot, tashkiliy va iqtisodiy infratuzilmani shakllantirish;
- xalqaro mehnat taqsimotini chuqurlashtirish asosida ayirboshlashni baynalmilallashtirishni kuchaytirish, moddiy ne'matlar bilan an'anaviy xalqaro savdoning ko'lamini va xarakterini sifat jihatidan o'zgartirishni oshirish. Moddiy ishlab chiqarish sohasiga qaraganda tezroq rivojlanayotgan xizmat ko'rsatish sohasi xalqaro hamkorlikning tobora muhim sohasiga aylanib bormoqda;
- xalqaro mehnat migratsiyasi ko'lamini oshirish. Nisbatan qashshoq mamlakatlardan kelgan odamlar rivojlangan mamlakatlarda malakasiz yoki yarim malakali ishchi sifatida ish topadilar. Shu bilan birga, mehnat bozorida past malakali va kam haq to'lanadigan ish bilan bog'liq bo'lgan ma'lum bo'shliqlarni to'ldirish uchun chet el ishchi kuchidan foydalanadigan davlatlar immigratsiyani ma'lum chegaralar ichida saqlashga harakat qiladilar. Shu bilan birga, zamonaviy telekommunikatsiya texnologiyalari ushbu sohada yangi imkoniyatlarni ochib beradi va immigratsiya jarayonlarini og'riqsiz cheklash imkonini beradi;
- ishlab chiqarish va iste'molning atrof-muhitga ta'sirining kuchayishi xalqaro miqyosda bo'lib, bu bizning davrimizning global muammolarini hal qilishga qaratilgan xalqaro hamkorlikka ehtiyojni oshiradi.

TADQIQOT NATIJALARINI TAHLILI

Prognozlarga ko'ra, yaqin kelajakda globallashtirish quyidagilarga olib keladi:

- mintaqaviy integratsiya jarayonlarini faollashtirish;
- xo'jalik faoliyatini hali to'liq erkinlashtirmagan davlatlar iqtisodiy tizimlarining yanada ochiqligi;
- barcha ishtirokchilarning istalgan bozorlarga to'siqsiz kirishi;
- savdo va moliyaviy operatsiyalarni amalga oshirish normalari va qoidalarini universallashtirish;
- bozorlarni tartibga solish va nazorat qilishni unifikatsiya qilish;
- kapital harakati, investitsiya jarayoni va global to'lov va hisob-kitob tizimiga qo'yiladigan talablarni standartlashtirish.

Globallashtirish va integratsiya ko'p darajali hodisalar bo'lib, ular quyidagilarga ta'sir qiladi:

- mintaqaviy, milliy iqtisodiyot (makrodaraja);
- tovar, moliya va valyuta bozorlari, mehnat bozorlari (mezo darajasi);
- individual kompaniyalar (mikro darajada).

Rivojlangan va rivojlanayotgan davlatlar o'rtasida tafovut mavjud bo'lsa-da, global jamg'armalar asosiy kapitalga qo'yilgan umumiy investitsiyalar bilan deyarli tengdir. Masalan, AQSHda investitsiyalar jamg'armalardan yalpi ichki mahsulotning 5% ga oshib ketadi, ko'pchilik rivojlanayotgan mamlakatlar esa jamg'arish darajasidan yuqori yalpi jamg'arish tezligini namoyish etadi.

O'zbekiston iqtisodiyotiga xorijiy investitsiyalarni jalb qilish uchun quyidagi vazifalarni hal etish talab etiladi:

1. Imkon qadar ko'proq xorijiy investorlarni jalb qilish va qulay sarmoyaviy muhitni yaratish.
2. Xorijiy investitsiyalar bilan bir qatorda o'z mablag'laridan ham samarali foydalanish.
3. Korxonalar faoliyati samaradorligini oshirish maqsadida xorijiy investitsiyalarni rag'batlantirish.
4. Mahalliy tovarlarning xalqaro bozorda raqobatbardoshligini oshirish maqsadida ilmiy va innovatsion taraqqiyot uchun zarur bo'lgan infratuzilmani yaratish.

O'zbekistonda xorijiy investorlarga nisbatan litsenziyalash tartib-taomillari tizimini isloh qilish zarurati quyidagi maqsadlar bilan bog'liq:

- tadbirkorlik faoliyati bilan bog'liq yuqori xarajatlarni kamaytirish, ma'muriy tartib-taomillarni qisqartirish, litsenziya va ruxsatnomalar olishning shaffofligini oshirish, turli tartib-taomillarni amalga oshirishda ortiqcha byurokratiyaga barham berish, investorlarga ko'rsatilayotgan xizmatlar sifatini oshirish orqali qulay investisiya rejimini ta'minlash;

- tadbirkorlikni samarali davlat tomonidan tartibga solishni saqlab qolgan holda investitsiya faoliyatiga byurokratik yukni kamaytirish;

- litsenziyalash tartib-qoidalarini sohasidagi qonun hujjatlarining shaffofligiga erishish.

Kelajakda ushbu maqsadlarga erishish quyidagi muqobil yo'llar orqali mumkin:

1. Hukumat uzoq muddatli istiqbolda tadbirkorlik subyektlari faoliyatini nazorat qilishning ma'muriy vositalarini bilvosita tartibga solish mexanizmlariga almashtirish orqali iqtisodiyotni davlat boshqaruvi samaradorligini oshirishga qaratilgan.

2. Ruxsatnomalar berishda xizmatlar sifatini oshirishni nazarda tutuvchi litsenziyalash tartib-taomillaridan o'tish bo'yicha maqsadli institutsional o'zgarishlarni kiritish.

3. Muqobil echim – institutni litsenziyalash tartib-taomillaridan o'tishda unga ko'maklashuvchi xorijiy investor bilan o'zaro hamkorlik qilish bo'yicha yagona davlat organiga aylanadigan institutni tashkil etishdir.

Ushbu g'oya investor qabul qiluvchi mamlakatda biznesni boshlash va yuritish uchun zarur bo'lgan barcha protseduralardan o'tish uchun faqat bitta vakolatli organga borishi kerakligini nazarda tutadi.

Shunday qilib, uzoq muddatli istiqbolga mo'ljallangan va mamlakatimiz salohiyati, qudrati va iqtisodiyotining raqobatbardoshligini oshirish uchun hal qiluvchi ahamiyatga ega bo'lgan muhim ustuvor yo'nalish – strategik ahamiyatga ega bo'lgan loyihalarni modernizatsiya qilish, texnik va texnologik rivojlantirishga qaratilgan faol investitsiya siyosatini amalga oshirishdir. Yetakchi bazaviy tarmoqlarni yangilash, kuchli zamonaviy transport va infratuzilma kommunikatsiyalari tarmog'ini rivojlantirish.

Moliyaviy globallashuv milliy va mintaqaviy moliya bozorlarini yagona jahon moliya bozoriga birlashtirishda, shuningdek, bozorlarning o'zaro bog'liqligi va o'zaro kirib borishida o'zini namoyon qiladigan moliya xalqarolashuvi rivojlanishining zamonaviy bosqichini ifodalaydi.

Bizning fikrimizcha, moliyaviy globallashuvning quyidagi shakllarini ajratish mumkin:

kapital va moliyaviy vositalarning globallashuvi;

moliya institutlarining globallashuvi;

moliyaviy qonunchilikning globallashuvi;

moliyaviy risklarning globallashuvi;

malakali moliyaviy mutaxassislar bozorining globallashuvi.

Moliyaviy globallashuvning mohiyati, bizning fikrimizcha, integratsiya, rag'batlantirish, qayta taqsimlash va tavakkalchilikni yaratuvchi funksiyalarni amalga oshirish orqali amalga oshiriladi. Birinchi uchta funksiyaga kelsak, biz asosan asarlari tahlil qilingan mualliflarning fikrlarini baham ko'ramiz. Shu bilan birga, biz moliyaviy globallashuvning xavf-xatarni keltirib chiqaruvchi funksiyasini ta'kidlashni zarur deb hisoblaymiz, bu xalqaro kapital harakati ko'p hollarda qisqa muddatli yo'naltirilgan bo'lib, yo'nalishni tezda o'zgartirishi, vaziyatni yaxshilash yoki yomonlashtirishi mumkin. Farovonlik davrida "issiq pul" iqtisodiy rag'batlantiradi va turg'unlik davrida inqiroz ko'rinishlarini ko'paytiradi.

Globalashuv davrida mamlakat iqtisodiyotiga investitsiyalarni jalb qilish barqaror iqtisodiy o'sish va rivojlantirish uchun muhim ahamiyatga ega. Ushbu dissertatsiya moliyaviy bozor vositalarining murakkab tarmog'ini va ularning tobora o'zaro bog'langan dunyo kontekstida investitsiyalarni rivojlantirishdagi rolini o'rganib chiqdi. U ushbu muhim hodisaning turli qirralarini o'rganib chiqdi, bu bilan bog'liq strategiyalar, muammolar va determinantlarga oydinlik kiritdi. Ushbu yakuniy bo'limda biz dissertatsiyaning asosiy topilmalari va g'oyalarini umumlashtiramiz va ularning globallashgan dunyomizdagi siyosatchilar va investorlar uchun oqibatlari haqida fikr yuritamiz.

Bundan tashqari, mamlakat ichidan moliyalashtiriladigan ichki investitsiyalar va tashqi moliyalashtirishga tayanadigan xorijiy investitsiyalar o'rtasidagi farq ko'rsatilgan. Qisqa muddatli va uzoq muddatli investitsiyalar ham ko'rib chiqildi, birinchisi ko'pincha pul mablag'lari, ikkinchisi esa aktsiya va obligatsiyalarga kapital qo'yilmalar sifatida namoyon bo'ladi.

Moliyaviy bozorlar investitsiyalarni jalb qilishning asosiy vositalari sifatida paydo bo'ldi. Ushbu bozorlar moliyaviy taqchilligi bo'lgan birliklarni qoplash uchun moliyaviy profitsitga ega bo'linmalar uchun zarur infratuzilmani ta'minlaydi, dastlabki obunalar yoki turli moliyaviy vositalar bilan savdo qilish orqali o'rta va uzoq muddatli operatsiyalarni osonlashtiradi. Moliyaviy bozorlarning o'ziga xos xususiyatlaridan biri bu o'ziga xos tavakkalchilik bo'lib, investorlarni ushbu xavflarga nisbatan daromadlarni sinchkovlik bilan tortishga undaydi. Moliyaviy bozorlar iqtisodiy samaradorlik va o'sishda ham muhim rol o'ynaydi. Zamonaviy sharoitda axborot shaffofligi ushbu bozorlardagi almashuvlar doirasi va intensivligini kengaytirib, ularni iqtisodiy faoliyatning asosiga aylantirdi.

Samarali moliyaviy bozorlarni tashkil etish asoslari moliyaviy bozorlarning to'liq salohiyatini ro'yobga chiqarish uchun dissertatsiya ularni tashkil etish uchun zarur bo'lgan asosiy qurilish bloklarini ta'kidlab o'tdi. Qulay investitsiya muhiti iqtisodiy ochiqlik, valyuta ayirboshlashda cheklovlarning yo'qligi, aniq belgilangan qonunlar va qoidalar hamda kapital va boylikni jalb qiluvchi iqtisodiy falsafaga bog'liq. Bu shaffof qoidalar bilan boshqariladigan, bozor ishtirokchilari tomonidan nazorat qilinadigan va samarali axborot tizimlari bilan jihozlangan mustahkam institutsional tuzilmani talab qiladi. Ushbu komponentlar birgalikda bozor samaradorligi va shaffofligini oshiradi.

Investitsiyalar strukturasi ushbu siyosatga javoban tabiiy ravishda rivojlanmoqda. Bu o'zgarishlar tahlili O'zbekistondagi investitsiya muhitidagi ijobiy tendentsiyani aks ettiradi. Bu mamlakatning iqtisodiy konfiguratsiyasidagi tarkibiy o'zgarishlarga kengroq ochiqlikdan dalolat beradi. Bu, shuningdek, xorijiy kapital oqimini yanada optimallashtirish uchun moliya bozori vositalarini amalga oshirish uchun imkoniyatlar mavjudligini anglatadi.

Zamonaviy investitsiya faoliyatining ta'siri faqat ichki iqtisodiyot bilan chegaralanmaydi; u O'zbekistonning xalqaro iqtisodiy o'zaro munosabatlariga ham taalluqlidir. Qabul qiluvchi investitsiya muhiti nafaqat ichki iqtisodiy rivojlanish uchun hal qiluvchi ahamiyatga ega, balki mamlakat tashqi iqtisodiy strategiyasining asosiy elementini ham tashkil etadi.

Jahon bozorlarining globallashuvi sarmoyani ko'p o'lchovli tuzilma sifatida tushunishni taqozo etadi. Ushbu global kontekstda ko'proq investitsiyalarni jalb qilish uchun moliyaviy bozorlar vositalaridan foydalanish

mumkin. Ko'pincha tartibga solish siyosati bilan shakllantirilgan ushbu vositalar investorlar uchun turli yo'llarni taklif qiladi va iqtisodiy o'zgarishlar uchun katalitik agentlar bo'lib xizmat qiladi.

Ayni damda innovatsion loyihalar va texnologiyalarga e'tibor to'la doirada bo'lib, Prezident qarori bilan bog'liq. Innovatsiyalar nafaqat mahsulot, balki moliyaviy bozorlar faoliyatini takomillashtirish va shu bilan birga, ularni xorijiy investorlar uchun yanada jozibador qilish imkonini beruvchi jarayonlardir.

Global investitsiya tendentsiyalarining dinamikasi mamlakatlar investitsiya yo'nalishlari sifatida raqobatbardosh bo'lib qolish uchun doimiy ravishda moslashishi va rivojlanishi zarurligini ko'rsatadi. O'zbekistonning innovatsiyalar va modernizatsiyani rag'batlantirishga qaratayotgan e'tibori globallashtirish bozorlar davrida investitsiyalarni jalb qilish uchun moliyaviy bozor vositalari va qulay tartibga solish muhitidan qanday foydalanish mumkinligiga misoldir.

Olimlar o'rtasida davom etayotgan bahs-munozaralar ijtimoiy-iqtisodiy o'sishning eng samarali strategiyalari va modellariga qaratilgan. Tanlovlar globallashtirish va global qiymat zanjirlarini qamrab olishdan tortib, proteksionizm va mintaqaviy qiymat zanjirlarini tanlashgacha. O'zbekiston Respublikasining qimmatli qog'ozlar bozorida qisqa muddatli davlat obligatsiyalari misolida keltirilgan ushbu modellarda hukumatning roli ham bir xilda bahsli. Ba'zi iqtisodlarda laissez-faire yondashuvi ilgari suriladi, boshqalari esa ko'pincha Internet savdosi va xorijiy fond bozorlari kabi vositalar orqali hukumatning kuchli ishtirokini qo'llab-quvvatlaydi.

Yana bir asosiy savol raqobat tuzilmalari atrofida. Ba'zilar yuqori raqobat darajasini oshirish tarafdori, boshqalari esa transmilliy korporatsiyalar yoki oligopolialarni rivojlantirishga e'tibor qaratishni taklif qiladilar. Ushbu tafovutga qaramay, uzoq muddatli o'sish ilmiy va texnologik innovatsiyalar bilan uzviy bog'liq degan konsensus mavjud. Ushbu yutuqlarga ko'pincha inson kapitalini texnologik kapitalning rivojlanishi bilan, shuningdek, hozirgi bosqichda fond bozorining rivojlanishi kabi asosiy kapital jamg'armasi bilan bog'lash orqali erishiladi.

Tarixiy dalillar mukammal raqobat sharoitida ishlaydigan to'liq ochiq bozor iqtisodiyoti tushunchasini rad etadi. Masalan, 2020-yilning birinchi yarmidagi GKO bozorining holatiga umumiy nuqtayi nazar, bozorlar ko'pincha ma'lum darajada boshqariladi yoki manipulyatsiya qilinadi. Bunga ko'pincha bozor vositalari orqali yordam beradigan "noto'g'ri narxlar"ni belgilash kiradi, masalan, davlat qimmatli qog'ozlari bozori vositalari orqali kapitalni oshirish bo'yicha AQSh tajribasi.

Iqtisodchilar "qiyosiy raqobat ustunligi" va "globallashtirish" modellariga qat'iy amal qilish ko'plab barqaror mintaqaviy iqtisodiy tizimlarning parchalanishiga olib kelganligini ta'kidlab, "bozorning ko'rinmas qo'li"ni tobora ko'proq tanqid qilmoqda. Ushbu o'zgaruvchan landshaft ba'zi mamlakatlarni shunchaki resurs ta'minlovchilari yoki ko'proq hukmron mamlakatlarning tovarlari va xizmatlari bozoriga aylantirdi.

Qizig'i shundaki, milliy hukumatlarning o'zlari o'z iqtisodlarini farovonlik yoki xavf-xatarga yo'naltiruvchi "ko'rinmas qo'l" bo'lib xizmat qiladi, degan ishonch kuchayib bormoqda. Jahon tarixi yagona, universal muvaffaqiyatli iqtisodiy model mavjud emas degan fikrni asoslaydi. Mamlakatlar shart-sharoitlar, mexanizmlar va resurslarning noyob kombinatsiyasini moslashtirgan holda o'zlarining iqtisodiy yo'llarini shakllantiradilar.

Ushbu ko'p qirrali global stsenariyda moliyaviy bozor vositalari xorijiy va mahalliy investitsiyalarni jalb qilishda hal qiluvchi rol o'ynashi mumkin. Ushbu vositalardan foydalanadigan strategiyalar, ayniqsa, globallashtirish tomonidan taqdim etilgan muammolar va imkoniyatlarni boshqarishda samarali bo'lishi mumkin. Masalan, jahon moliya bozorlari bilan o'zaro bog'liqlik kuchayib borayotganini hisobga olsak, O'zbekiston sharoitida davlat qisqa muddatli obligatsiyalarining roli katta bo'lishi mumkin.

Global integratsiya bilan ajralib turadigan zamonaviy landshaftda milliy iqtisodiy rivojlanishning konseptual asoslari yanada kengroq, o'zaro bog'liq bo'lgan doiraga aylandi. Bu doiralar milliy chegaralar bilan chegaralanmagan; aksincha, ular hududiy chegaralardan tashqarida bo'lgan milliy manfaatlarni ta'minlashga intiladi. Rivojlanish bo'yicha bunday keng ko'lamlı g'oyalarni amalga oshirish imkoniyatlari harbiy, moliyaviy va texnologik resurslarning uyg'unligiga hamda rivojlanish uchun tashqi kapitalni jalb qilish qobiliyatiga bog'liq bo'lgan mamlakatdan mamlakatga farq qiladi.

XULOSA VA TAVSIYALAR

Dunyo texnologik taraqqiyot va iqtisodiy qudratdagi siljishlarga guvoh bo'lishda davom etar ekan, davlatlar chaqqon va tezkor bo'lishi kerak. Dissertatsiyada mamlakatning o'ziga xos sharoitlari va kuchli tomonlariga mos keladigan strategiyalarni qabul qilishning ahamiyatini yoritilgan. Asosiy texnologiyalarni ishlab chiqish yoki muvaffaqiyatli innovatsiyalarga taqlid qilish orqali davlatlar iqtisodiy o'sish va raqobatbardoshlik ilgarihlari mumkinligiga oid takliflar berilgan: milliy rivojlanish strategiyalari ko'p qirrali bo'lib, investitsiyalarni jalb qilish uchun moliyaviy bozorning turli vositalaridan foydalanadi, ayniqsa, globallashtirish sharoitida. Mahalliy kuchlarni global hamkorlik bilan muvozanatlash orqali ushbu strategiyalar mamlakatlarni global maydonda ijobiy o'ringa qo'yishga qaratilgan va shu bilan uzoq muddatli barqaror rivojlanish uchun zarur investitsiyalarni jalb qiladi. Investitsiya siyosati har qanday davlatning iqtisodiy rivojlanishi va unda ishlab chiqarishni kengaytirishning eng asosiy yo'nalishlaridan biri hisoblanadi.

Mamlakatimiz milliy iqtisodiyotida qariyb chorak asrdan ko'proq davrdagi bozor munosabatlariga asoslangan islohotlar milliy iqtisodiyot tarmoqlari kesimida, chuqur tarkibiy o'zgarishlarni amalga oshirish, iqtisodiyot tarmoqlarida intensiv iqtisodiy o'sishni ta'minlashga qaratilgan faol modernizatsiyalash siyosatini amalga oshirishga qaratilmoqda. Ushbu islohotlar faol investitsiya siyosatini amalga oshirishning fundamental asosini tashkil qilmoqda.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Haydarov N.H. Iqtisodiyotni erkinlashtirish sharoitida korxonalar investitsion faoliyatidagi moliya-soliq munosabatlarini takomillashtirish masalalari. I.f.d ilmiy darajasini olish uchun yozilgan dissertatsiya. T.: 2003. 29 b. 2. Igoshina L.L. Investitsii. Uch. pos. – M.: «Ekonomist», 2005. – S. 23.
 2. Нешитой А.С. Инвестиции: Учебник. – 4-е изд. – М.: «Дашков и КО », 2006. – С. 13.
 3. Т.А.Фролова. Экономическая теория: конспект лекций. Таганрог: ТТИ ЮФУ, 2009.
 4. Ример М.И., Касатов А.Д., Матийенко Н.Н. Экономическая оценка инвестиций / Под. общ. ред. М.Римера – СПб.: Питер, 2006.
 5. Paltrinieri A., Hassan M.K., Bahoo S. & Khan A., Sukuk adabiyotining bibliometrik sharhi, Xalqaro Iqtisodiyot va Moliya sharhi (2019), Matbuotda [https:// doi.org](https://doi.org)
 6. Echchabi A., Abd.aziz H., Idriss U., 2016. Sukukni moliyalashtirish iqtisodiy o'sishga yordam beradimi? Asosiy emitent mamlakatlarga urg'u. turk. J. Islom. Ekon. 3, 63-73-betlar. 16. Global islomiy moliya hisoboti.
 7. Ahmad N., Daud S.N. va Kefeliya Z. (2012). Iqtisodiy kuchlar va sukuk bozori. Jarayon: Ijtimoiy va xulq-atvor fanlari, 65, 127-133-betlar.
 8. Bek T., Demirg-Kunt A., Merrouche O., Islom va an'anaviy bank ishi: biznes modeli, samaradorlik va barqarorlik. J. Bank. Moliya 37, 433-447-betlar.
- Интернет ресурслари:
9. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 31-oktyabrdagi "Bank-moliya sohasida kadrlar tayyorlash tizimini takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-4503-sonli qarori. lex.uz
 10. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 24-fevraldagi "Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlariga o'tish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi PQ 4611-sonli qaror. lex.uz
 11. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 4-apreldagi "Neft-gaz tarmog'ining moliyaviy barqarorligini oshirish bo'yicha birinchi navbatdagi chora-tadbirlar" PQ-4664. lex.uz
 12. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 20-maydagi "Har bir oila – tadbirkor" dasturini moliyalashtirishga doir qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi PQ-4720-sonli qarori. lex.uz

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Xondamir Ismoilov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2024. № 8

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77)

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77) telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

